

Доконечно перемогти вовчка неможливо
Володимир Ковальов,
Заступник директора з наукової роботи АФ «Сади України»:

– Нині украї складно ідентифікувати раси вовчка вищі, ніж раса 5. У різних країнах існують свої системи ідентифікації, зокрема в Румунії та Туреччині вже виокремлюють до 9 рас паразита. Однак гібриди турецької селекції, стійкі проти 9 рас, у нас «пробиваються», тобто генетика турецького вовчка не є абсолютно ідентичною його аналогом в Україні. Відтак, швидше за все, коректним було б говорити не про раси, а про популяції вовчка, поширені в тому чи іншому регіоні. В Іспанії, наприклад, існує андалузська або кордовська раси тощо. Як вони виникають – достеменно

нічого не скаже. Ми виокремлюємо достатньо агресивні популяції вовчка, котрі нам зустрічаються на наших територіях – так звані «Вільнянську» – на Запоріжжі, «Новоодеську» – на Миколаївщині, «Великопетриківську» – на Херсонщині та «Кегичівську» – на Харківщині. Ми їх виокремили як еталон агресивності. Саме в цих точках і тестуємо свої гібриди в польових умовах, а зводно в 2-3 точках у Румунії, зокрема райони поблизу м. Тулча, де достатньо агресивний вовчок, у Туреччині у провінції Тракія поблизу м. Едірне, аби визначити їх стійкість проти найагресивніших популяцій вовчка. Зазвичай у зарубіжних тестах наших гібриди йдуть на рівні стандартів, найбільш стійких до вовчка гібридів відомих селекційних

Володимир Ковальов

компаній. Інколи бувають не уражені зовсім, іноді – з незначним ураженням, яке не впливає на врожай. За результатами цих тестувань наші гібриди не поступаються за стійкістю кращим мультинаціональним брэндами. Звісно, окрім генетики, у контролі вовчка широко використовуються й інші

методи, зокрема хімічний. Добре відомо, що немало бур'янів у США за масового застосування гербіциду Раундап вже утворили стійкі резистентні до нього бур'яни. Нам відомо немало випадків, коли вітчизняні аграрії скаржаться, що після правильної обробки гербіцидами за всіма правилами технології Clearfield® за рекомендаціями БАСФ і їхніми препаратами, вовчок все одно з'являється у другій половині вегетації. Так, ця хвиля вовчка менш шкідлива, однак вона буде засмічувати поле. Отож, постійне застосування хімії – теж не панацея. І колись вовчок таки зовсім перемаже імідазолінонову групу, будьте певні. Коли це трапиться – невідомо, але це неодмінно станеться. І так само думають у провідні наукові.

Різний ступінь ураження ліній соняшнику вовчком

100% ураження вовчком

На сьогодні незначно уражаються всі стійкі проти 7-ї раси гібриди. Отже, з'явилася агресивніша раса! Ми досліджували гібрид турецької селекції означений, що він стійкий проти 8-ми рас. У наших умовах він виявився стійким приблизно лише проти 6 рас... Уражувався досить сильно. Саме тому й необхідно випрацювати спільні методи, створювати єдину класифікацію. Ось у нашого північного сусіда вже виокремлюють расу G₈, тобто сьому, але російську. Відтак, що собою являє вовчок понад 5-ту расу – питання в науковому середовищі дискусійне. Ми робимо жорстке тестування в тепличних умовах: даємо навантаження на 1 кг ґрунтового субстрату 1 г насіння вовчка, це майже те саме, що КАМАЗ насіння вовчка розсіяти на 1 га посіву. Безумовно, на такому фоні всі гібриди – як наші, так і стандарти – уражуються. Що свідчить, що в недалекому майбутньому – через 5-7 років проблема вовчка загостриться, а темпи формування ним нових рас будуть ще більш нестримними.

Тобто жоден щит протистояння – що генетичний, що хімічний – паразит вовчка не перемаже. Це реальна проблема в усьому світі, вся наукова спільнота має працювати разом тісніше, в кооперації, а не кожен окремо. Лише тоді на певному етапі з проблемою можна справитися. Проте все одно остаточної перемоги не буде. Згадайте, як починав цю боротьбу батько наукової селекції соняшнику Василь Пустовий ще 1912 року, потім Леонід Жданов пішов по другому колу боротися вже з іншою популяцією вовчка, так і до сьогодні. Це як вірус грипу: доки наука віднайшла щеплення проти пташиного вірусу, він змінився порослячим, потім з'явився N₁H₁, далі – гонконгський... Тому дуже розумні американці знаєть, як поступають? Є у них кукурудза ГМО, яка не уражується стебловим метеликом. І аби цей метелик через неможливість харчуватися цією кукурудзою не розвивав свої мутаційні можливості, не видозмінювався, вони не всю площу засівають такою кукурудзою, а, скажімо 95%, решту 5% засівають нестійким гібридом,

аби дати можливість жити на ній популяції кукурудзяного метелика. Зберігають еволюцію, а не підготовкують до видозмін. Геннадій Малина, менеджер із технічної підтримки олійних культур компанії «Сінгента»: В умовах Сходу та південного Лісостепу України вовчок є основною загрозою для посівів соняшнику. Останніми роками ми відзначаємо його поширення щораз далі на північ. Протягом цього періоду в Харківському діагностичному центрі ми проводимо моніторинг та ідентифікацію домінуючих рас вовчка. На жаль, результати невтішні, ми відмічаємо, що його агресивність щороку зростає і завдає дедалі більшої шкоди. Аналіз практичного досвіду вирощування соняшнику в Україні дозволяє зробити нам висновок, що сільгоспвиробники віддають перевагу виключно генетичному контролю, однак такий підхід дає лише тимчасовий ефект і в результаті рости паразита надзвичайно швидко еволюціонують і вже через 2-3 роки соняшнику спостерігається первинне

Геннадій Малина

ураження посівів. Саме тому сьогодні ми бачимо, що вирощування в зоні низького ризику вовчка гібридів з новими генами стійкості призвело до більш швидкого поширення паразита. Тому вибір гібриду повинен ґрунтуватися на ступені зараження певного поля, що дозволить ефективно контролювати вовчок та унеможливити провокацію сволоцю його рас. Результативний контроль даного паразита можливий лише за умови використання комплексного підходу, який і пропонує компанія «Сінгента» у програмі Solguard. Програма Solguard це низка обґрунтованих і системних рішень, спрямованих на зменшення кількості вовчка на полі. Таких як агротехнічні заходи (культури-пастки, система обробки ґрунту, тощо), вирощування генетично стійких гібридів, наприклад, СИ Честер, СИ Ласкала, СИ Арізопа тощо, та застосування виробничої системи Clearfield® або Clearfield® Plus на таких гібридах як СИ Барбати, СИ Діамантіс, СИ Розета КЛП чи СИ Баркарді КЛП з подальшим застосуванням відповідного гербіциду (Каптора чи Каптора Плюс). □

Матеріал підготував Ігор Самоїленко

А Г Р О Ф І Р М А

Сади України

ВИСОКОВРОЖАЙНІ ГІБРИДИ СОНЯШНИКУ

СТІЙКІ ДО ВСІХ РАС ВОВЧКА

клієнтський сервіс: (098) 777-83-91, 38 (066) 777-83-91 sadyukrainy.com.ua